

הגאלה אמיתית ושלימה שאז נחזור למצב של לפני חטא עץ הדעת—
 גן עדן מקדם—ונתעלה כולנו לכתנות אור עם אל"ף. כבר מזמן
 משיח צדקינו הודיע לנו "ענווים! הגיע זמן גאולתכם!" העבודה
 האחרונה היא קבלת מלכותו של מלך המשיח¹⁸, כי "אין מלך בלא
 עם"¹⁹ ולכן מבטאים העם את רצונם לקבל מלכותו של המלך
 בהכרזה, בקשה ותפילה לקב"ה: **יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח
 לעולם ועד!**

יהי רצון שכולנו נזכה (לשון זיכוד) לראות את מלכנו, מלך ביופיו
 תחזנה עיניך, מלך חי וקיים, בגאולה האמיתית והשלימה תכף ומיד
 ממ"ש!

לכבוד יום הנישואין של

ר' יעקב נתן שיחי' זוגתו מרת שושנה תחי'

באק

ביום הבהיר י"ג אלול (יום הנישואין של הרבי הקודם)
 בנין עדי עד, חיים טובים ביחד בתקשרות לרבי מה"מ בתוך
 אושר ועושר, עשירות מופלגה (אין עשיר אלא בדעת), פרנסה
 בהרחבה, והצלחה בגשמיות ורוחניות וגם יחד.

מקורות וציטוטים

1) ספר מאמרים תש"ב, כ"ק אדמו"ר מהר"י, ע' 74.	12) שיחה פ' מקץ תשמ"ו, ע' 205.
2) תורת שלום—ספר השיחות, כ"ק אדמו"ר מהר"י, ע' 211.	13) ספר המאמרים תשל"א, כ"ק אדמו"ר מהר"י, ע' 208.
3) מאמרי אדה"ע ויקרא, ע' 3-702.	14) בשם הרב מהר"ח ויטאל בספר אור החמה של הר' אברהם אזולאי.
4) ספר מאמרים תרס"ב, כ"ק אדמו"ר מהר"י, ע' 299.	15) רבינו בחיי, פרוש התורה, שמות ד, ט.
5) של"ה, כי תצא, עקב.	16) ספר מעולפת ספירים, אות טו.
6) אגרא דכלה בראשית, אות כא.	17) ארז"ל, עץ חיים, שער נ, פרק ה.
7) חסד לאברהם, 1:5, 2:11.	18) "מנחם שמו"—סנהדרין, צח, ב.
8) תענית ה, ב.	19) ולהעיר דברי הרבי: "מנחם מענדל, שמו של משיח צדקנו וכינוי השם" - ספר השיחות תנש"א ח"א עמ' 14.
9) לקוטי שיחות, חלק לט, ע' 227.	19) פרקי דרבי אליעזר, פרק ג.
10) רסיסי לילה אות נ"ו.	
11) ארז"ל, עץ חיים, שער נ, פרק ח.	

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

עניני משיח וגאולה

4

חיים נצחיים של צדיק בגוף ונפש כפי דברי חז"ל וכמבואר בספרי קודש

גיליון מס' 4 (גרסא לה"ק) ימים הבהירים דשלהי אלול, תשע"ב שנת ביאת משיחא (בגמטריא)

MoshiachInDepth.wordpress.com

גדולים שהם—נוסף שלא מתו
 בנשמתם אלא גם—לא מתו
 בגופם.

נתענין בקונטרס זה, בעה"י,
 במה שכתוב על יעקב אבינו
 שלא מת, על רבינו הקדוש
 שחזר לביתו לילי שבת אחרי
 הסתלקותו, ועל משיח שהוא
 יעלה כמו שמשה רבינו עלה
 להר בגוף ונפש. ונתברר
 שפירוש חיים—חיים
 אמיתיים—אינו שייך כל כך
 למה שרואים בעיניים בשריים
 בעולם הזה בזמן חושך הגלות,
 אלא שחיים אמיתיים הם יותר
 נעלים, עד שהם נצחיים, ולזה
 האדם נברא מתחילתו.

אומרים חז"ל: צדיקים אפילו
 במיתתם קרואים חיים. אבל
 הדבר דורש ביאור כי אינו
 מתאים למה שענינים בשריים
 רואות.

בספר שמואל כתוב על צדיק
 אחד בשם "בניהו בן יהוידע בן
 איש חי". שואלת הגמרא
 (ברכות יח) על התואר "בן איש
 חי": האם כל העולם בני מתים
 הם? אלא "בן איש חי" פירושו
 "שאפילו במיתתו קרוי חי".
 הייתכן? אומר הרד"ק על
 הפסוק שבניהו בן יהוידע "היה
 צדיק גמור וצדיקים אפילו
 במיתתם קרואים חיים". כדי
 להבין על איזה מין חיים
 מדובר, יש להעמיק בנושא לפי
 מה שכתוב בספרים הקדושים
 בכלל ובפרט בפנימיות התורה.

נמצא בדברי חז"ל כמה וכמה
 מאורעות שמעידים על צדיקים

המו"ל ר' יעקב באק

לצור קשר: YaakovBock@gmail.com

חיים נצחיים של צדיק בגוף ונפש כפי דברי חז"ל וכמבואר בספרי קודש

הקדמה

מ

קור העילוי הנפלא של העולם כמו שיהיה בביאת משיח צדקנו הוא כבר נמצא בבריאת העולם עצמו. כי העולם הזה שלנו אינו במעמד ומצב שהיה כאשר "עולם על מילואו נברא", אלא הוא במצב ירוד מחמת חטא עץ הדעת. אבל לעתיד לבוא יחזור העולם לאיתנו:

בזמן ביאת המשיח וגילוי דלעתיד דאז הרי גם הגשמי יהיה מזוכך יותר והיינו שהגשמיות דלעתיד יהיה על דרך הגשמיות שהיה מתחילת הבריאה קודם החטא של אדם הראשון...¹

לא רק זה שהגשמיות שלנו אינה מזוככת כמו שהיה אצל אדם הראשון, ואינו כמו שיהיה לעתיד לבוא, אלא היא במצב שלא רואים אפילו את מציאותו האמיתית של הדבר הגשמי. בלשונו של כ"ק אדמו"ר מהרש"ב:

אינו כן שמה שאנו רואים כגשמי הוא גשמי, כי מה שאנו רואים כגשמי הוא רק דבר מחובר שצריכים להפריד, וזה שלעתיד לבוא יהיה דווקא גוף גשמי, ומה שנתהווה גשמי, אין זה מה שאנו רואים כי מה שרואים נהיה על ידי חטא עץ הדעת...²

לכן העולם שלנו נקרא "עלמא דשיקרא"—עולם של שקר. אם כן, צריכים להבין מה הכוונה ש"הגשמי יהיה מזוכך יותר"? שהגשמיות תחזור לטהרתו ("את רוח הטומא אעביר מן הארץ") כמו שהיה בתחילת בראיתו ויותר מזה. כדי להבין גודל המעלה שיהיה לעתיד, צריכים להבין העילוי של גן עדן ושל גשמיות גופו של אדם הראשון, כמו שהיו לפני החטא. גן עדן הוא כאן **בכדור הארץ שלנו**, בדרגה נעלה כל-כך שאינו נראה לעינינו. להסביר:

והנה ידוע... שיש מקום מיוחד בכדור הארץ הגשמי הלזו... ששם משכן הגן הזה... ומה שלא מצאו בישוב הארץ ואינו רואים להט החרב כו' היינו לפי שהגן הזה הוא בבחינת הרוחניות

מלמעלה הדרגות הנעלות כדי לפעול את הגאולה של עם ישראל, מתחיל שלב שני. השלב השני הוא כמו שאומר רש"י בפירושו על ספר דניאל (יב, יב): "שעתיד משיחנו להתכסות אחר שנגלה וישוב ויתגלה וכן מצינו במדרש רות... " כך גם מפרש רבינו בחיי: "בגאולתנו זאת העתידה בהיגלות הגואל האחרון... ויהיה הגואל נגלה וחוזר ונכסה... שכן מצינו בגאולת מצרים שנגלה להם משה וחזר ונכסה מהם."¹⁵ מסביר הרב מהר"ח ויטאל על פי פנימיות הענינים:

וכמו שמצינו במשה שעלה לרקיע בגוף ונפש והי שם ארבעים יום כן זה המשיח אחר שיזכה לאותה נשמה וכיר בעצמו שהוא המשיח, וזה שאמר ומשיח יתגלי [כלומר יכיר בעצמו] אך לא יכירוהו עדיין שאר אנשים. ואחר כך יתגניז המשיח בגוף ונפש בההוא עמודא, על דרך "ויבא משה בתוך הענן", שנה אחת. ואז יסלקו אותו לרקיע כמו שעלה משה לרקיע. ואחר כך יתגלה המשיח לגמרי וכירוהו כל ישראל ויתקבצו אליו.¹⁴

נראה את הקשר בין השלב הזה של משיח ובין ענינינו כאן הגוף המזוכך שבו חי יעקב אבינו ורבינו הקדוש מתוך דברי המרח"ו, שהשלב הזה של התכסות משיח הוא "כמו שעלה משה לרקיע". כי עליית משה רבינו לרקיע בהר סיני בתוך הענן היא הזדככות גופו של משה כמו שלמדנו: "ויבא משה בתוך הענן, שלא יכול לראות אלא אחר שנתלבש באותו לבוש, וזה הלבוש, הוא מה שאמרו חלוקא דרבנן."¹⁶ ובכתבי האריז"ל מצאנו:

כי גוף הפנימי של האדם אם הוא צדיק ונעשה בקדושה זוכה לההוא חלוקא דרבנן דיליה דהוא טוב ולא רע כמדרכת חשמ"ל בסוד "ויבא משה בתוך הענן" ואתפרש מההוא גופא קדמא (= "גוף הקודם") כדכתיב "של נעלך מעל רגלך" שהוא גוף מקליפת נוגה עץ הדעת ט"ו.¹⁷

מזה מובן שכל המאורעות האלו הם ענין אחד: מעבר לחיים נצחיים בגוף מזוכך—כמו אדם הראשון לפני החטא—על ידי מקרה שנראה לעיני בשר כהפסק, ח"ו, החיים. והגוף הזה המזוכך הוא כמו מלאך שלא כולם רואה אותו, ולכן השלב הנעלה הזה בהתגלות משיח נקרא "ונכסה מהם". אבל, בכל זאת המשיח הוא—כמו יעקב אבינו—חי וקיים בגוף ובנפש. וגופו, אף-על-פי שהוא בדרגה נעלה ביותר, הוא בגדר של גוף גשמי כפשוטו.

ועלנו לדעת שאנחנו דור הגאולה ממש, ואנו ברגעים האחרונים של הגלות בחומר הזה הגס ובכתנות עור עם עי"ן. ואנחנו עומדים על סף

מסתבר לומר כאן שלכאורה "חלוקא דרבנן" הזה, שהוא הגוף השני הפנימי, הוא איזה מין גוף רוחני שקיים בעולמות עליונים בלי שום קשר לעולם התחתון שלנו—אבל אינו כן. ומקשה הרבי מליובאוויטש על הגמרא שלנו:

מכיון שמדובר אודות נשמה מעולם האמת, כיצד שייך שתעשה קידוש על יין גשמי, ולא עוד, אלא שישמעו אחרים קידוש היום ויצאו ידי חובתן?¹²

יסוד השאלה הזו הוא כי מי שאינו בחיים פטור ממצות (ולכן אומרים שהוא "נפטר"), ומי שאינו חייב במצווה אינו יכול להוציא אחרים. אם כן צריך להבין איך רבינו הקדוש היה יכול להוציא אחרים ידי חובתן. מסביר הרבי:

מכיון שבא לביתו באופן שבני-ביתו ראו אותו, וכמודגש בספר חסידים שהיה נראה בבגדי שבת כו', מובן, שבאותו שעה ירדה נשמתו ונתלבשה בגוף גשמי הנראה לעיני בשר, ובמילא, הרי הוא בגדר דנשמה בגוף, ולכן, יכול לפטור את הרבים ידי חובתן בקידוש היום.¹²

כאן רואים חידוש נפלא ביותר, שלא רק שבגוף השני הפנימי ("חלוקא דרבנן") הצדיק ממשיך לחיות בגוף ונפש, אלא שהגוף הזה הוא באמת גוף גשמי כפשוטו! ומזה לומדום על הגוף הגשמי שיהיה לעתיד לבוא, שהוא גם יהיה בדרגה הזה שראינו אצל רבינו הקדוש ויעקב אבינו, שפירוש "לא מת" (וגם "קדוש") הוא ענין חיים נצחים כמו שיהיה לעתיד לבוא בכל ישראל (כי "עמך כולם צדיקים"), הבחינה של "צלם אלוקים" שבו נברא אדם הראשון, כנ"ל.

והנה לימות המשיח הגם שיהיה בתכלית ההזדככות מכל מקום יהיו גופים גשמיים, וכן קיום המצוות יהיה בגשמיות, רק שיהיו בתכלית השלימות... שיהיה בחינת אדם בשלימות היינו שיבוער הרע ויהיה רק בחינת צלם אלוקים...¹³

חיים נצחיים—הזדככות גשמיות גופו של משיח

הנשר הגדול מורנו הרמב"ם פוסק על משיח שהוא מלך בשר ודם מבית דוד. וגם על פי קבלה מודגש שמש"ח—עם כל המעלות נפלאות שלו—הוא בן אדם גשמי: "כי המשיח יהיה בודאי אדם צדיק נולד מאיש ואשה ויגדל בצדקתו עד קץ הימין ויזכה במעשיו לנפש רוח ונשמה הגדולה."¹⁴ זה שלב הראשון של המשיח. אבל אחרי שהוא נהיה הגואל בפועל, ונותנים לו

האלוקית...מקום זה הוא מובדל ברוחניות מכל תערובת טוב ורע, כמו גופו של אדם הראשון...³

כמו שגן עדן מובדל מכל רע, וכמו-כן גופו של אדם הראשון, ולכן העיניים שלנו לא יכולים לראותו. אבל אם הוא כל-כך רוחני, איך אפשר להגיד שמקומו הוא כאן בעולם הגשמי? הענין מוסבר ככה:

ועל פי פשוטו הוא שיש מקום מיוחד בארץ הלזו הגשמי ששם משכן הגן הזה כמו שכתוב בזוהר, והנה המקום הזה הגם שהוא בארץ הגשמי מכל מקום הוא בבחינת הרוחניות האלוקי, ויש לומר שזהו בחינת הרוחני שבגשמיות הארץ...⁴

כתנות אור וכתנות עור--שני בחינות גוף ולבוש

גופו של אדם הראשון ("תפוח עקבו של אדם הראשון היה מכהה גלגל חמה") היה בדרגה נעלת ביותר, והגוף שלו היה מקום מגורו בגן עדן. אבל אחרי חטא עץ הדעת גן עדן היא מקום שעולה שם הנשמה אחרי פטירתה מן הגוף. כותב השל"ה הקודש: "אדם הראשון נברא בכתנות אור באל"ף היה כולו אור מזהיר. ואחר כך הביא החושך על עצמו הושחר עורו ונתלבש בכתנות עור...בעור ובשר ונעשה גופו חומריי כתנות עור בעי"ן."⁵

דהיינו שהגוף החומרי שניראה לעינינו הוא לא יותר מלבוש חצוני, כמאמר הבעל בני יששכר: "כתנות עור וילבישם. רוצה לומר הלביש אותם בעצמם מה שתראה גוף האדם לעין, הוא הוא הלבוש החדש שמקודם היה כתנות אור והיה הגוף ספירי [פירוש: בדרגה של הספירות העליונות], וכן יהיה לעתיד במהרה בימינו."⁶ ומה יהיה עם הלבוש הזה? בלשונו של הרב המקובל אברהם אזולאי בספרו חסד לאברהם:

[מחמת] חטא אדם הראשון גרם [גלות ו] קליפה כוללת אל הנפש על ידי התלבשותה בגוף בשר המת הזה העפר העכור הזה, ומה שהיה גוף זך וטהור נתלבש עתה בקליפות עור הנחש...ולעתיד כאשר יתפשטו בני אדם מן הגוף זה העכור ויתעלו אל סוד הגוף שהיה לאדה"ר קודם שחטא.⁷

נמצא שזה שאנו רואים כגוף האדם הוא בעצם לבוש עראי של עולם הזה, והוא מסתיר את הגוף האמיתי. עכשיו נוכל להבין מעט מזער ענין חיים נצחיים בגוף של יעקב אבינו אחרי פטירתו, והמאורע הדומה בגמרא של רבינו הקדוש (יהודה הנשיא).

א

ומר הפסוק: ויכל יעקב לצות את בניו ויאסף רגליו אל המטה ויגוע ויאסף אל עמיו. על פטירתו זאת של יעקב אבינו אומרת הגמרא "יעקב אבינו לא מת":

א"ל הכי א"ר יוחנן יעקב אבינו לא מת (אלא חי הוא לעולם—רש"י)
א"ל וכי בכדי ספדו ספדנייא וחנטו חנטייא וקברו קברייא א"ל
מקרא אני דורש (והאי דחנטו חנטייא סבורים היו שמת—רש"י)
שנאמר ואתה אל תירא עבדי יעקב נאם ה' ואל תחת ישראל כי הנני
מושיעך מרחוק ואת זרעך מארץ שבים מקיש הוא לזרעו מה זרעו
בחיים אף הוא בחיים. (נדמה להם שמת אבל חי היה—רש"י)⁸

אפשר לחשוב שהכוונה היא שנשמתו של יעקב "לא מת" כי הנשמה היא רוחנית ונצחית, אבל לכל הצדיקים ("ועמך כולם צדיקים") יש להם נשמה קדושה ונצחית שלא שייכת להפסק החיים. אבל רק אצל כמות קטנה של צדיקים אומרים שלא מתו. אם כן מוכרחים לומר שאין הכוונה כאן שנשמתו של יעקב בלבד לא מתה, אלא הכוונה היא גם הגוף. אבל אם כן צריך הסבר איך גופו של יעקב לא מת כי כתוב שספדו וחנטו וקברו אותו, שעל זה אומר הרבי מליובאוויטש:

שאין סטירה בין הענינים ("לא מת", ולאידך מסופר בתורה ד"ספדו ספדנייא כו"), כי זה ש"ספדו ספדנייא וחנטו חנטייא וקברו קברייא" הוא לפי ש"נדמה להם שמת", היינו כלפי המצרים, דלפי מה שראו—שלגבם הרי זה ענין אמיתי (על-פי תורה)—עשו פעולות אלו בגופו של יעקב...⁹

הייתכן שהפעולה של קבורת וחנטו גופו אינה סטירה למאמר הגמרא שיעקב אבינו לא מת? הרה"צ צדוק הכהן כותב:

לא היה אצלו [אצל יעקב אבינו] שום שייכות לחיותו האמיתי עם הגוף כלל, ופטירתו היה רק כפושט מלבוש זה ולבוש מלבוש אחר של עולם העליון ומלבוש זה נקבר אבל אין בזה ענין וגדר מיתה כלל...מה אכפת לי מה שמצד עולם הזה היה קבורה לגוף מכל מקום כפי האמת לא מת כלל, ולעתיד לבוא יתברר גם בכל זרעו כן דלא מתו באמת רק כפי דמיון העולם הזה.¹⁰

ראויים שהגוף שקברו היה רק הלבוש החיצוני של עולם הזה, שאף-על-פי

שהוא נראה לעינינו כגוף, אבל באמת אינו אלה לבוש. רבינו בחיי, בפירושו על אותו פסוק, מגלה לנו סוד עמוק ונפלא ביותר, וזה לשונו:

יעקב אבינו לא מת אך נשאר קיים בגוף ובנפש הגוף הזה הוא הגוף השני הדק שבו הנפש מתלבשת בצורת גוף ויש לו ממש אבל הוא דק עד מאד...הוא משוטט בעולם בשליחותו של הקב"ה ומתראה למי שהוא חפץ בו כי הראשון הגס נחנט ונקבר כפשוטו של מקרא. וזו היא כוונת החכם שאמר מקרא אני דורש שנאמר הנני מושיעך ואת זרעך מקיש הוא לזרעו מה זרעו בחיים אף הוא בחיי' כלומר מה זרעו בחיי' בגוף ובנפש והוא הגוף שהזכרתי... זהו ענין רבינו הקדוש שבכתובות...

נמצא שהפשטת הלבוש החצוני של אדם—כתנות עור, שהוא נחשב כגוף "כפי דמיון העולם הזה"—אין זה סטירה כלל לחיים נצחיים בגוף האמיתי של אדם—כתנות אור. ואדרבה—דווקא על ידי הפשטת הלבוש החצוני מתגלה הגוף האמיתי שבו נברא האדם בגן עדן מקדם.

רבינו הקדוש: הוא בחיים

ב פירושו הנ"ל מדריך אותנו רבינו בחיי לעיין ב-"ענין רבינו הקדוש שבכתובות" כי אפשר ללמוד מהמאורע ההוא בנוגע להמשך חיים גופניים של הצדיק אחרי הסתלקותו.

במס' כתובות (קג,א) הגמרא מספרת שאחרי הסתלקותו וקבורתו של רבינו הקדוש, הוא בעצמו היה חוזר לביתו בערב שבת, ולפי ספר חסידים (מובא בגליון הש"ס שם) הוא היה "פוטר את רבים בקידוש היום ולא כשאר מתים שהם חופשיים ממצוות כי צדיקים חיים ופוטרם בקידוש". בהמשך הגמרא אומרת שפעם הגיעה השכנה בערב שבת וקראה בפתח הבית. השפחה אמרה להם "שתוקו דרבי יתיב" [= "שתוקי, משום שרבי יושב כאן"].

סוד זה של ראיית צדיקים אחרי הסתלקותם יומתק עם מה שכתוב בספר עץ חיים של האריז"ל, ששם¹¹ האריז"ל מסביר את התופעה של ראיית מלאכים אצל "זכי הנפש": "רק שהשיג בראיית נפשו המשכלת את נפש המלאך עצמו וכן הרואים את אליהו ושאר נשמות הצדיקים כעין רבינו הקדוש בכל ליל שבת וכיוצא אינו אלא ע"י התלבשות בחלוקא דרבנן שלו". והוא הוא הגוף שני שנזכר בפירושו רבינו בחיי, ומסביר שם האריז"ל שאלה חלוקא דרבנן "הם גופותם ממש פנימית".